

Мене́джмент в охоро́ні здоро́в'я

Частина 1

До 85-річчя ХМАПО

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ

МЕНЕДЖМЕНТ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Підручник

*За загальною редакцією
професорів М.І Хвисяка і І.І. Парфьонові*

ЧАСТИНА 1

Харків 2008

Рекомендовано

Міністерством охорони здоров'я України як підручник
для лікарів-інтернів з спеціалізації «Менеджмент в охороні здоров'я»

Авторський колектив: *Галацан О.В.*, канд. мед. наук, доцент (Розд. 1. § 1.7); *Драганова О.М.* (Розд. 5 § 5.4); *Корон А.Ф.*, д-р мед. наук, професор (Розд. 5. § 5.3); *Майоров О.Ю.*, д-р мед. наук, професор (Розд. 6); *Мінак В.О.*, канд. мед. наук, доцент (Розд. 2. § 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.11, Розд. 3); (Розд. 1.13 § 13.1 – 13.5); *Оганезова Г.В.*, канд. екон. наук (Розд. 7.); *Парфьонова І.І.*, канд. екон. наук, професор (Розд. 1. § 1.1, 1.2, 1.3, Розд. 2. § 2.1, 2.2, Розд. 5. § 5.1); *Сердюк О.І.*, д-р мед. наук, професор (Розд. 2 § 2.3, 2.4); *Фломін Ю.В.*, канд. мед. наук (Розд. 4, Розд. 5 § 5.5); *Хвисьюк О.М.*, д-р мед. наук, професор (Розд. 1. § 1.8); *Хвисьюк М.І.*, д-р мед. наук, професор (Вступ, Розд. 1. § 1.4, 1.5, 1.6); *Яровий Г.С.*, канд. мед. наук, доцент (Розд. 5. § 5.2).

За загальною редакцією професорів М.І. Хвисьюка і І.І. Парфьонової

Видання цього підручника частково фінансувалося Європейським Союзом в рамках партнерських відносин між Харківською медичною академією післядипломної освіти та проектом ЄС «Сприяння реформі вторинної медичної допомоги в Україні» EuropeAid 123236/C/SER/UA. Європейська Комісія на несе жодної відповідальності за зміст цього підручника.

Рецензенти:

- Професор кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, доктор медичних наук, Б.П. Криштопа
- Зав. кафедри соціальної медицини Української медичної стоматологічної академії, доктор медичних наук, професор В.О. Гапон
- Професор кафедри соціальної медицини Тернопільського медичного університету, доктор медичних наук, О.М. Голяченко

ББК 74.264.5 я 73

Даний підручник є результатом колективної праці викладачів кафедр Харківської медичної академії післядипломної освіти (за редакцією професорів М.І. Хвисьюка і І.І. Парфьонової), який відтворює навчальну програму спеціалізації «Менеджмент в охороні здоров'я» зі спеціальності «Менеджмент організацій», розроблену авторами підручника.

У підручнику розглянуто принципи організації та управління в системі охорони здоров'я, основну увагу приділено практичному застосуванню теоретичних знань у галузі організаційної діяльності закладів охорони здоров'я.

ISBN 978-966-8689-05-5

© ХМАПО, 2008

© ТОВ «Оберіг», 2008

Зміст

Вступ

Розділ 1. Державна політика та стратегія в галузі охорони

здоров'я	5
<i>(Галацан О.В., Парфьонова І.І., Хвисюк О.М., Хвисюк М.І.)</i>	
1.1. Влада як центральна категорія політики.....	5
1.2. Основи соціально-гуманітарної політики держави в Україні.....	6
1.3. Основи законодавства України про охорону здоров'я.....	14
1.4. Основні напрямки реформування галузі охорони здоров'я України	27
1.5. Роль людського фактору в системі державного управління охороною здоров'я	33
1.6. Забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя в Україні	46
1.7. Формування здорового способу життя.....	53
1.8. Державна політика в медичній науці та підготовці медичних і фармацевтичних кадрів.....	68

Розділ 2. Введення в менеджмент в охороні здоров'я.....80

(Мінак В.О., Парфьонова І.І.)

2.1. Предмет і теорії менеджменту. Поняття менеджменту в охороні здоров'я	80
2.2. Історичний розвиток менеджменту	83
2.3. Види менеджменту в охороні здоров'я	86
2.4. Управлінські структури в охороні здоров'я.....	87
2.5. Загальні організаційні і психологічні закони менеджменту	89
2.6. Принципи менеджменту в охороні здоров'я.....	96
2.7. Методи управління менеджменту в системі охорони здоров'я	99
2.8. Медична організація як основа менеджменту в охороні здоров'я ...	107
2.9. Технологія управління в системі охорони здоров'я.....	111
2.10. Функції управління в системі охорони здоров'я	112
2.11. Управлінські процеси в системі охорони здоров'я	139

Розділ 3. Теорія систем в охороні здоров'я 152

(Мінак В.О.)

3.1. Поняття про системи, їх сутність і призначення.....	152
3.2. Класифікація систем, їх характеристика.....	155

3.3. Складові частини і основні функціональні процеси керованих систем.....	157
3.4. Організаційно-функціональні цикли систем	158
3.5. Системоутворюючі і системостабілізуючі фактори керованих систем.....	160
3.6. Визначення поняття системний підхід і системний аналіз	161
3.7. Охорона здоров'я як система	163
3.8. Вітчизняні та зарубіжні системи в охороні здоров'я.....	164
3.9. Реформування вітчизняної системи охорони здоров'я. Основні напрямки, характеристика	168
Розділ 4. Громадське та індивідуальне здоров'я	178
<i>(Фломін Ю.В.)</i>	
4.1. Проблема вибору критеріїв оцінки здоров'я населення.....	178
4.2. Стан здоров'я населення України та нагальні проблеми його охорони.....	181
4.3. Системний підхід до формування і збереження громадського здоров'я в Україні.....	189
4.4. Ідеологія здоров'я та формування здорового способу життя	193
Розділ 5. Статистичний аналіз у медицині.....	201
<i>(Драганова О.М., Корон А.Ф., Парфьонова І.І., Фломін Ю.В., Яровий Г.С.)</i>	
5.1. Основні поняття про статистичні дані	201
5.2. Розподіл випадкових величин	204
5.3. Статистичні гіпотези та їх перевірка.....	210
5.4. Аналіз зв'язку декількох змінних	215
5.5. Основні етапи досліджень в медицині	218
Розділ 6. Інформаційні технології в охороні здоров'я та основи медичної інформатики	223
<i>(Майоров О.Ю.)</i>	
6.1. Стан та перспективи інформатизації охорони здоров'я в Україні.....	223
6.2. Концепція державної політики інформатизації охорони здоров'я в Україні.....	230
6.3. Концепція державної програми інформатизації охорони здоров'я в Україні.....	231
6.4. Нормативно-правова база інформатизації охорони здоров'я.....	232
6.5. Автоматизація організаційного виробництва	234
6.6. Медична комп'ютерна мережа «УкрМедНет»	237
6.7. Інформаційні системи охорони здоров'я (госпітальні інформаційні системи (ГІС)).....	237
6.8. Телемедицина	251
6.9. Захист інформації в медичних інформаційних системах	259
6.10. Захист інформації від утрат. Резервування інформації.....	264
6.11. Стандарти в медичній інформатиці і телемедицині.....	269
6.12. Сертифікації програмних продуктів медичного призначення	279
6.13. Глобальна мережа INTERNET. Історія, структура, протоколи мережі і програмне забезпечення, яке використовується.....	280
6.14. Медичні смарт-карти.....	287

Розділ 7. Інноваційний менеджмент в охороні здоров'я317

(Оганезова Г.В.)

7.1. Сутність, природа, загальні принципи інновацій медичних організацій	317
7.2. Класифікація, організаційні форми реалізації інновацій, державне регулювання інноваційної діяльності в медичних організаціях	329
7.3. Загальні проблеми вибору інвестиційного проекту. Методи зменшення ризику інвестора інноваційного проекту	338
7.4. Ефективність використання інновацій	347